



رای شماره ۱۳۲۵ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۲۷ هیأت تخصصی مالیاتی، بانکی دیوان عدالت اداری (موضوع شکایت و خواسته: ابطال مصوبه ۶۳۳ جلسه هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار در خصوص حداقل ارزش سفارش خرید در معاملات برخط به تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۸ (خلاف شرع و قانون) سازمان بورس و اوراق بهادار)

شماره پرونده: ه ع / ۹۹۰۱۰۷۴ شماره دادنامه: ۱۴۰۰۰۹۹۷۰۹۰۶۰۱۱۳۲۵ تاریخ: ۱۴۰۰/۱۱/۲۷

* شاکی: آقای علیرضا همایونی

* طرف شکایت: سازمان بورس و اوراق بهادار

* موضوع شکایت و خواسته: ابطال مصوبه ۶۳۳ جلسه هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار در خصوص حداقل ارزش سفارش خرید در معاملات برخط به تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۸ (خلاف شرع و قانون)

* شاکی دادخواستی به طرفیت سازمان بورس و اوراق بهادار به خواسته ابطال مصوبه ۶۳۳ جلسه هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار در خصوص حداقل ارزش سفارش خرید در معاملات برخط به تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۸ (خلاف شرع و قانون) به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیأت عمومی ارجاع شده است متن مقرر مورد شکایت به قرار زیر می باشد:

ماده واحده: در خصوص موضوع افزایش حداقل ارزش سفارش خرید در معاملات برخط مقرر گردید حداقل ارزش هر سفارش خرید ارسالی از طریق سامانه معاملات برخط (موضوع بند ۸ ماده ۱۶ دستورالعمل اجرای معاملات برخط مصوب ۱۳۹۸/۶/۶) به استثناء سفارش های خرید در روز عرضه اولیه، از مبلغ یک میلیون ریال به مبلغ پنج میلیون ریال افزایش یابد. این مصوبه از تاریخ ۱۳۹۹/۱/۲۰ عملیاتی می شود. شرکتهای کارگزاری موظف هستند نسبت به اعمال این محدودیت در زیر ساخت های بر خط خود اقدام نموده و همزمان با اعمال به مشتریان اطلاع رسانی نمایند.

* دلایل شاکی برای ابطال مقرر مورد شکایت:

۱- مصوبه خلاف شرع می باشد (به دلیل اجبار به خرید بیشتر از نیاز)

۲- تا قبل از تصویب و لازم الاجرا شدن این مصوبه کلیه متقاضیان قادر بودند از طریق سامانه برخط با حداقل خرید یکصد هزار تومان وارد بازار بورس شده و اقدام به معامله نمایند که این مصوبه با افزایش این حداقل خرید مانع ورود قشر عظیمی از خریداران به بازار سرمایه می گردد.

۳- افزایش حداقل سفارش در هر ثبت خرید موجب کم توان کردن یا ناتوان سازی آنان و بالاتر بردن ریسک سرمایه ناچیز آنان در بازار پرخطر بورس می شود.

۴- مبنای معاملات در بازار بورس تعداد سهام بوده و تمدید معاملات بر مبنای حداقل ارزش خرید فاقد وجهت قانونی است و سازمان بورس اوراق بهادار بعنوان ناظر بر معاملات سهام شرکتها در مقام ایجاب یا قبول کننده معاملات نیست تا اختیار مقدار و تمدید معاملات را داشته باشد.

۵- وضع چنین مقرره ای بر خلاف ماده ۷ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران در شرح وظایف و اختیارات هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار بالاخص بند ۱۱ آن می باشد.

* خلاصه مدافعات طرف شکایت :

۱- با عنایت به بند ۲ ماده ۷ قانون بازار اوراق بهادار که مقرر می دارد هیأت مدیره سازمان بورس، وظیفه و اختیار «تهیه و تدوین دستورالعملهای اجرایی این قانون» را برعهده دارد و نظر به آنکه با بررسی های آماری انجام شده بر روی داده های بازار مشخص گردید که حدود ۲۵٪ از سفارش های خرید وارد شده در سامانه معاملات در بازه زمانی یک ماهه بهمن ۱۳۹۸ دارای ارزشی کمتر از پنج میلیون ریال بوده است و این حجم از سفارش منجر به ایجاد بار مضاعف بر سامانه معاملات و ایجاد اختلال در آن می باشد لذا محدودیت حداقل ارزش هر سفارش خرید در معاملات بر خط (که قبلاً نیز به همین دلیل فنی به مبلغ یک میلیون ریال تعیین شده بود) به روز رسانی گردید.

۲- چنین محدودیت فنی در سایر بخشهای اقتصادی هم وجود دارد که برای امثال می توان به تعیین حداقل مبلغ در تراکنشهای کارت به کارت از طریق دستگاههای خودپرداز بانکی اشاره کرد.

۳- قاعده فقهی الضرورات تبيح المحظورات نیز مؤید این تصمیم می باشد.

۴- این مقرره هیچگونه تعارضی با حقوق اشخاص ندارد زیرا اشخاص به سادگی می توانند برای خرید سهام به کمتر از مبلغ پنج میلیون ریال و حتی یکصد سهم از طریق سفارش تلفنی یا حضوری به شرکتهای کارگزاری اقدام نمایند.

۵- آنچه طبق این مقرره محدود شده فقط ارائه سفارش «برخط» به کمتر از رقم مزبور است و نه آنکه اشخاص نتوانند از سایر روشها اقدام به خرید کمتر از مبلغ مزبور نمایند.

* در خصوص ادعای مغایرت مصوبه با شرع ، قائم مقام دبیر شورای نگهبان به موجب نامه شماره ۲۸۵۱۷/۱۰۲ مورخ ۱۴۰۰/۹/۷ اعلام کرده است که :

(مصوبه مورد شکایت خلاف شرع شناخته نشد)

*نظریه تهیه کننده گزارش:

حکم مندرج در مصوبه مورد شکایت مشعر بر این است که میزان سفارش خرید در معاملات بر خط که از طریق سامانه معاملات بر خط موضوع بند ۸ ماده ۱۶ دستورالعمل اجرای معاملات برخط مصوب ۱۳۹۸ صورت می پذیرد ، افزایش یافته و به استثنای روزهای اولیه عرضه ، از مبلغ یک میلیون ریال به پنج میلیون ریال تغییر و افزایش یابد و شرکت های کارگزاری موظف شده اند که در زیر ساخت های خود در حوزه معاملات بر خط این محدودیت را اعمال نمایند و با لحاظ اینکه این حکم صرفاً در مورد یکی از روش های معامله در حوزه بازار سرمایه و اوراق بهادار می باشد و آن انجام معاملات از طریق برخط می باشد و به سایر روش های معامله از جمله مراجعه به کارگزاران یا معاملات حضوری و سایر طرق متعارف ، تسری ندارد و در راستای ساماندهی معاملات و اختیار

مندرج در بندهای مختلف ماده ۷ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران که به هیأت مدیره بورس اختیار تدوین و تنظیم دستورالعمل های اجرایی قانون را داده است ، چنین مقرره ای تدوین یافته است و به صورت کلی ، موجب ایجاد محدودیت کامل برای معامله گران نمی شود بلکه صرفاً یکی از روش های انجام معامله را جهت تنظیم و هدایت بهتر ، ساماندهی نموده و مخالفتی با قوانین و اختیارات نداشته و از طرفی شورای محترم نگهبان طی نظریه شماره ۲۸۵۱۷/۱۰۲ مورخه ۱۴۰۰/۹/۷ این مصوبه را خلاف شرع ندانسته است.

تهیه کننده گزارش:

ابوالفضل حسن زاده

رای هیأت تخصصی مالیاتی ، بانکی دیوان عدالت اداری

حکم مندرج در مصوبه مورد شکایت مشعر بر این است که میزان سفارش خرید در معاملات بر خط که از طریق سامانه معاملات بر خط موضوع بند ۸ ماده ۱۶ دستورالعمل اجرای معاملات برخط مصوب ۱۳۹۸ صورت می پذیرد ، افزایش یافته و به استثنای روزهای اولیه عرضه ، از مبلغ یک میلیون ریال به پنج میلیون ریال تغییر و افزایش یابد و شرکت های کارگزاری موظف شده اند که در زیر ساخت های خود در حوزه معاملات بر خط این محدودیت را اعمال نمایند و با لحاظ اینکه این حکم صرفاً در مورد یکی از روش های معامله در حوزه بازار سرمایه و اوراق بهادار می باشد و آن انجام معاملات از طریق برخط می باشد و به سایر روش های معامله از جمله مراجعه به کارگزاران یا معاملات حضوری و سایر طرق متعارف ، تسری ندارد و در راستای ساماندهی معاملات و اختیار مندرج در بندهای مختلف ماده ۷ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران که به هیأت مدیره بورس اختیار تدوین و تنظیم دستورالعمل های اجرایی قانون را داده است ، چنین مقرره ای تدوین یافته است و به صورت کلی ، موجب ایجاد محدودیت کامل برای معامله گران نمی شود بلکه صرفاً یکی از روش های انجام معامله را جهت تنظیم و هدایت بهتر ، ساماندهی نموده و مخالفتی با قوانین و اختیارات نداشته و از طرفی شورای محترم نگهبان طی نظریه شماره ۲۸۵۱۷/۱۰۲ مورخه ۱۴۰۰/۹/۷ این مصوبه را خلاف شرع ندانسته است ، فلذا به استناد بند ب ماده ۸۴ از قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ و تبصره ۲ آن از لحاظ قانونی و شرعی رای به رد شکایت صادر می نماید. رای صادره ظرف بیست روز پس از صدور قابل اعتراض از سوی ریاست محترم دیوان عدالت اداری یا ده نفر از قضات گرانقدر دیوان عدالت اداری می باشد.

دکتر محمد علی برومند زاده

رئیس هیأت تخصصی مالیاتی ، بانکی

دیوان عدالت اداری